

Recomanació 3/2018, de 22 de gener de 2018, Integral per a l'atenció i suport de la Barriada de Camp Redó - 13 propostes per aturar la degradació i millorar la qualitat de vida.

ANTECEDENTS DE FET

És de referència l'expedient DC 055/2017 obert d'ofici en data 30 de maig de 2017, davant comprovació fefaent de la problemàtica de la barriada, de la qual tenim coneixement des de l'any 2007 en què va ser motiu de l'obertura de l'expedient DC 001/2007, de 30 de novembre, que va suposar l'emissió del SUGGERIMENT 9/2008, de 20 de maig.

L'espai motiu de la reclamació és el contingut a la ubicació geogràfica dels Habitatges Socials del "Generalísimo Franco", limitades pels carrers General Riera per l'oest, el carrer Cotlliure per l'est, el carrer Felip II pel nord i el carrer Alfons el Savi pel sud.

La problemàtica d'aquest nucli s'ha mantingut en el temps com es desprèn del Suggestiment emès fa 10 anys per aquesta oficina, que descriu una situació semblant, i de la tasca de recerca d'aquesta oficina els darrers mesos, que confirma el deteriorament amb el pas del temps. S'adjunta còpia del suggeriment.

També a l'any 2007 es va reconèixer la vulnerabilitat de la barriada en el *Projecte d'iniciativa urbana: Palma-Camp Redó (Període 2007-2013)* on es descrivia com una zona "en situació d'alta degradació, en la que el conjunt de processos i fenòmens urbanístics, socials i comunitaris es realimentaven per generar una dinàmica molt negativa que sembla no tenir fi". Tant és així que conclou afirmant que "la intervenció pública no sols està justificada; és imprescindible per garantir els drets dels veïnats a unes mínimes condicions de vida i frenar, primer, i corregir després la dinàmica de degradació". (Font – *Diagnosi, criteris i propostes d'intervenció en el Barri de Camp Redó (ARE-46/01) de Palma, març 2007, Ajuntament de Palma*)

És un fet que el problema del Camp Redó abasta competències en matèria de Sanitat, Urbanisme i habitatge digne, Seguretat, Benestar i Drets Socials, Infraestructures (Parcs i Jardins, Vialitat), Participació Ciutadana ... d'una forma o altra podríem dir que implica tot el conjunt de les àrees municipals i en algunes qüestions existeixin competències d'altres administracions, com ara en matèria de Seguretat Ciutadana o Benestar i Drets Socials.

Atesos aquests antecedents i la gravetat de la situació descrita, la nostra institució ha mantingut reunions amb els regidors de les àrees competents, també amb els caps responsables i els tècnics implicats, amb l'assessor de districte, s'ha participat a la Comissió de districte i d'altres comissions (com ara la de renous), a les reunions informatives amb els veïnats, s'han mantingut entrevistes amb associacions i federacions de veïns i amb veïnats a títol col·lectiu i a títol particular. Sense oblidar les reunions liderades per la Regidoria d'Urbanisme per a impulsar el disseny d'un nou projecte urbanístic integral que s'inclouria dins el PGOU. Ademés s'han sol·licitat informes que ens han servit la complexitat del problema.

Tot plegat amb la intenció de fer-nos una imatge fidel i actualitzada, que ens permet treure algunes conclusions:

PRIMER.- Les dimensions del problema són enormes i requereixen d'un Pla integral que s'hauria de liderar des de l'administració municipal amb el màxim consens entre govern i l'oposició perquè no serà treball d'una única legislatura.

SEGON.- Mentre es dissenya el Pla integral i des de demà mateixa cal activar accions URGENTS I PRIORITÀRIES que haurien d'implementar les àrees competents en un termini breu amb l'objectiu d'aturar la dinàmica de degradació. Si no s'adopta una estratègia a curt-mig termini, quan

l'ajuntament hagi dissenyat el Pla integral potser serà tard per a moltes persones que pateixen, avui i a diari, una situació crítica de vulnerabilitat.

TERCER.- La Declaració d'Emergència del Camp redó, anunciada com imminent pel govern municipal, aportarà la justificació oportuna per impulsar les actuacions urgents que han de permetre frenar la dinàmica actual.

FONTS DE DRET

L'administració és garantia i a l'hora responsable de vetllar pels drets de la ciutadania com recull la pròpia Constitució i, més concretament, l'administració municipal és la que per la proximitat amb el dia a dia de les persones s'enfronta més directament amb les actuacions finalistes que afecten les vides dels ciutadans.

Gairebé tota normativa que afecta l'àmbit local es podria dir que articula la forma d'assumir aquesta obligació per garantir els drets de les persones o, més concretament, pel manteniment i millora les condicions de vida als municipis. Des de la Constitució Espanyola o la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, a la que es va adherir la nostra ciutat per aprovació del Ple de Palma en data 28 d'abril de 2008, fins al desplegament d'ordenances i reglamentació municipal específica es justifica l'obligació d'actuar i com fer-ho per part de les autoritats i governants.

Per això ens concentrarem d'una banda en la **Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat** (CESDHC, en endavant) per ser el document que recull l'exercici dels Drets Humans a la Ciutat i perquè és referent per a la interpretació dels drets i llibertats d'acord amb l'article 10.2 de la Constitució, i d'altra banda el **Decret de Competències** del nostre ajuntament, per ser el que en darrer terme indica les responsabilitats concretes que competen a cada Àrea i Àrees delegades.

De la CESDHC cal destacar:

PRIMER.- Previ a l'articulat, la CESDHC justifica l'adhesió de les ciutats signants en el fet que "la bona administració de les ciutats exigeix el respecte i la garantia dels Drets Humans per a tots els seus habitants sense exclusió amb l'objectiu de promoure els valors de cohesió social i de protecció dels més vulnerables". A més proclama el compromís de les autoritats locals per garantir els Drets Humans en el respecte de les seves competències i dels poders legalment assolits.

Finalment exposa que l'adhesió està inspirada en els valors de respecte de la dignitat de l'ésser humà, de la democràcia local i del **dret a una existència que permeti millorar el benestar i la qualitat de vida de tots i totes**.

SEGON.- A l'article I.2, Dret a la ciutat, diu exactament que "Les autoritats municipals fomenten, per tots els mitjans de que disposen, el respecte de la dignitat de tots i la qualitat de vida dels seus habitants".

TERCER.- Pel seu interès i per la relació directa amb les 13 propostes que planteja la present Recomanació, destacam els articles XII.1 sobre el Dret general als serveis públics de protecció social, XXIII.1 sobre l'Eficàcia dels serveis públics, XXVI. sobre la Policia de proximitat i XXVII.1 sobre els Mecanismes de prevenció. En tots ells es transmeten els drets de la ciutadania versus l'obligació de les autoritats per garantir-los amb els mitjans al seu abast i d'acord amb les seves competències. El factor d'atenció a les persones i zones més vulnerables sempre es té en compte.

QUART.- Finalment, la Disposició final descriu el valor jurídic de la carta i els mecanismes per a la seva aplicació, i atesa l'adhesió de la nostra ciutat en data 24 d'abril de 2008, per aprovació del Ple, consideram el nostre ajuntament queda compromès pel seu contingut, que als punts 2, 3 i 4 s'expressa en els següents termes:

- Punt 2. Les ciutats signatàries incorporaran a l'ordenament local els principis i normes així com els mecanismes de garantia recollits en aquesta carta [...].
- Punt 3. Les ciutats signatàries reconeixen el caràcter de dret imperatiu general dels drets enunciats en aquesta carta i es comprometen a rebutjar o a denunciar qualsevol acte jurídic, i en particular tot contracte municipal, les conseqüències del qual fossin un obstacle als drets reconeguts [...].
- Punt 4. Les ciutats signatàries es comprometen a reconèixer aquesta Carta mitjançant la transcripció expressa a totes les ordenances i reglaments municipals, com a primera regla jurídica vinculant de la ciutat.

En aquesta mateixa línia, l'Ordenança reguladora d'ús cívic dels espais públics, BOIB núm. 40, del 19 de març de 2011, assenyalava *els drets de la ciutadania, entre d'altres destaca a la utilització dels espais i els bens en condicions òptimes* que diu a l'article 7:

“L'espai públic constitueix un espai preferent per a l'exercici de les llibertats fonamentals i llibertats públiques reconegudes per la Constitució i els tractats internacionals subscrits pel nostre país. Tota la ciutadania té el dret de fer ús dels espais públics i bens públics en condicions òptimes de seguretat, funcionalitat, estètica i salubritat”.

I pel que fa al Decret d'organització dels Serveis Administratius de l'Ajuntament, conegut per Decret de Competències, BOIB núm. 29 de 3 de març de 2016, cal destacar:

PRIMER.- El recull de normes que justifiquen el decret, abans del seu desplegament, ens aporta una idea general de l'abast legislatiu que implica l'activitat municipal.

SEGON.- La distribució per Àrees i Àrees delegades de les competències generals i específiques, que de forma concreta assenyalen les tasques que són responsabilitat de cadascú perquè amb un criteri d'eficàcia i eficiència, i que haurien d'ajudar a determinar qui hauria de dur endavant les propostes d'aquesta Defensoria.

RECOMANACIÓ

De tot allò exposat es conclou que la manca de compliment de les obligacions municipals ha provocat una dinàmica de deteriorament i, amb el pas del temps, un estat insostenible, per tant la Defensora de la Ciutadania considera que els veïnats de la zona identificada es troben en una situació de GREUGE.

És per això que sense oblidar el necessari disseny d'un Pla integral a mig-llarg termini, es redacta aquesta Recomanació integral amb 13 propostes d'actuació municipals que al nostre parer podrien millorar significativament la qualitat de vida del veïnats i generar un clima de confiança favorable per a la transformació de la barriada.

Es considera **prioritària i urgent** l'actuació municipal i es trasllada aquesta Recomanació integral a la Comissió Especial de Sugeriments i Reclamacions perquè insti a qui correspongui a implementar les següents propostes:

- 1.- Que es restauri la il·luminació dels passatges particulars, començant pels que l'ajuntament va retirar per “errada” fa quasi dos anys, en benefici de la seguretat de la ciutadania i de les persones grans amb dificultats de mobilitat i que atès l'estat de les voravies.
- 2.- Que EMAYA mantingui les mesures extraordinàries respecte a la neteja i s'intensifiquin les mesures de vigilància atès que molts dels materials de deixalla i trastos arriben des d'altres zones de Palma. Es reconeix l'esforç d'EMAYA en l'actualitat.
- 3.- Que augmenti la presència REAL de la Policia Local sobre tot en horari d'horabaixa i nit. Sempre que sigui possible que es prioritzi l'atenció i la resposta de les cridades dels veïnats dels “Habitatges socials del Generalíssim Franco”.

4.- Que l'Àrea de Sanitat, a més de les mesures d'erradicació de plagues de rates i escarabats (efectuada fa poc temps), faci seguiment de les plagues amb regularitat per preveure-les abans que es reproduïxin.

5.- Que es potenciïn activitats educatives o cíviques en la zona, especialment al solar on abans havia el Bloc XIII, donant-li així un ús útil provisional mentre es preveu a què s'ha de dedicar. Si no, s'haurien de plantejar alternatives (com el tancament del solar, exigible segons la normativa d'aplicació) que impedeixin que es transformi en un focus de fums o incivisme.

6.-Que s'iniciï la tramitació amb l'empresa elèctrica (GESA Endesa) per a la retirada de l'edificació (la "caseta" entre els veïnats) que hi ha al solar abans esmentat, atès que és objecte continuat d'actes vandàlics i és d'ús obsolet.

7.- Que es vetlli perquè els habitatges públics buits no es converteixin en objecte de vandalisme o s'ocupin de forma il·legal.

8.- Que es negociï amb la major agilitat possible que l'IBAVI i els Bancs propietaris d'immobles el traspàs de la titularitat dels habitatges a l'Ajuntament o que es facin càrrec de la seva cura i manteniment. Actualment la majoria d'aquests habitatges estan okupats, alguns connectats il·legalment a la xarxa elèctrica i sense cap contribució pel que a les zones comuns.

9.- Que es materialitzi la tala de l'arbrat identificat en risc de caiguda en tota la zona inclosos els passatges particulars. (Actualment la nostra oficina està treballant juntament amb les àrees d'Infraestructures, Policia Local, la Regidora de Districte, l'Assessor de Districte i el cos de Bombers perquè aquests darrers es puguin fer càrrec de la tala d'una trentena d'arbres en situació de risc)

10.- Que es mantingui el suport municipal per a l'execució de millores als edificis de les comunitats de propietaris constituïdes. Al mateix temps s'haurien de cercar alternatives per donar suport a les comunitats no constituïdes atesa la seva especial vulnerabilitat i que en aquestes comunitats no constituïdes estan integrats l'ajuntament, l'IBAVI i les entitats bancàries.

11.- Que des de Benestar Social s'aposti per una atenció individualitzada sobre les famílies ateses les diferents problemàtiques socials, econòmiques, estabilitat familiar, edat ... Prendre l'actuació del Patronat RIBA en el Bloc VIII d'habitatges com a referent.

12.- Que es reparin les voravies, els escossells i que es mantinguin les condicions òptimes de seguretat, funcionalitat, estètica i salubritat. Existeix Recomanació 2/2018

13.- Que es pregui la responsabilitat de lideratge i coordinació, per part de qui es consideri més oportú (Batlia o Regidoria de districte, preferentment), entre administracions, entre administració i tècnics, administració i entitats privades, sense oblidar el paper clau de l'Assessor de districte com a nexa entre administració i ciutadania.

Heu de saber que les propostes exposades s'han traslladat a les Àrees i Àrees delegades en les reunions i comunicacions mantingudes amb ells i també a la Comissió Especial de Reclamacions i Suggestions, com es podria comprovar a les actes. No obstant, ara, s'ha considerat oportuna la redacció d'una Recomanació integral perquè constin en un sol document i es pugui fer el seu seguiment acurat en benefici de la ciutadania.

Palma, 8 de febrer de 2018

La Defensora de la Ciutadania

Anna Moilanen Jaakola